

OMLADINKA NEDA KNIFIĆ

Neda je rođena 22. studenog 1925.¹ kao treće dijete u obitelji Knifić. Majka Jelka — krojačica i otac Stjepan — stolar — bili su vrlo brižni roditelji i trudili su se da svojoj djeci osiguraju bezbrižno djetinjstvo.²

Uobičajeni način života obitelji Knifić, kao i mnogih drugih obitelji pogodila je velika ekonomska kriza. Obitelj Knifić seli se u Banja Luku u nadi da će tamo lakše živjeti i djeci osigurati ono najosnovnije. U tom gradu počinju sve nedaće i obitelj se nakon tri godine vraća u Senj.³

Nedina braća — Vlado i Ante — tada su već gimnazijalci, koji formiraju svoje mišljenje o društvenom poretku i stječu spoznaju o radničkom pokretu i Komunističkoj partiji. Svoju aktivnost ne kriju pred roditeljima a njihovi slobodni razgovori utječu na sestru Nedu.

Već u samom početku ustanka u Hrvatskom primorju Neda kao 16. godišnja gimnazijalka pristupa omladinskom pokretu i jedna je od najaktivnijih omladinki. Organizira omladinu grada Senja i sudjeluje u svakoj akciji, bilo kod bacanja letaka, pisanja parola ili skupljanja hrane za NOV. Svagdje i na svakom mjestu bila je i Neda. Zbog njena samoprijegornog rada počele su je progoniti fašističke vlasti. Zbog toga napušta školu i na početku 1942. odlazi u partizane. Ona je jedna od prvih senjskih omladinki koja je stupila u NOP.⁴

Neda obilazi sela, probija se kroz bodljikavu žicu, zaobilazi bunkere i u šumi postaje za kratko vrijeme jedna od najaktivnijih i najodanijih omladinki.⁵

Prema kazivanju Ane Štrbac (tada sekretara organizacije SKOJ-a u Zabukovcu), Neda je nakon dolaska u Zabukovac primljena u USAOH, a samo mjesec dana iza toga u SKOJ.

Budući da su se već prije Nedina dolaska u Zabukovac tamo počele osnivati diletantske grupe, ona je bila zadužena za kulturno-prosvjetnu djelatnost. Ova djelatnost odvijala se u omladinskom domu, koji je bio smješten u kući Matije Filipović. Neda je radila s omladinom i pionirima, a postepeno su prilazili i odrasli.⁶

Na početku jeseni 1942, nakon formiranja KK KPH formiran je komitet SKOJ-a. Ovaj Komitet izabrao je Nedu kao delegata za I. kongres USAOH-a u Bihaću. Neda sudjeluje u radu ovoga kongresa, a nakon povratka održava sastanke s omladinom Primorja.⁷

Sl. 30 — Omladinka Neda Knjić kao učenica V. razreda senjske gimnazije, god. 1940.

Zbog njenog čvrstog stava i odanosti stvari revolucije Neda je izabrana i za člana Okružnog komiteta SKOJ-a, koji se nalazio u šumi iznad Grižana.⁸

Godine 1943. sudjeluje na I. konferenciji USAOH-a za Primorje i Gorski kotar, koja se održala u Vratima.⁹

Ana Štrbac često susreće Nedu, koja puno borbenog zanosa i ne bojeći se nikakve opasnosti, odlazi sa zadatka na zadatak.

Omladina ju je drugarski primala gdje se god pojavljivala, jer su bili svjesni da su im ideali zajednički.

Na početku 1943. postaje član Okružnog komiteta SKOJ-a za Hrvatsko primorje.¹⁰

Krajem 1943. upućena je na omladinski tečaj, koji se održavao u Plaškom.¹¹

Kada se plamen narodnooslobodilačke borbe razbuktao i u Istri, Neda po zadatku odlazi tamo, da iskustvo stečeno kroz trogodišnji teški i naporni rad prenese na omladinu i napaćene stanovnike Istre.¹²

Sl. 31 — Neda Knifić, član Oblasnog komiteta SKOJ-a za Istru, na mitingu u Istri u proljeće 1944.

Drug Albert Petrc u svojim sjećanjima navodi da je Neda bila vrlo cijenjena među omladinom i rukovodiocima omladinskih organizacija Istre. Svojim životom i radom predstavljala se kao pravi komunist koji je svojim primjerom služio drugima.

Drug Petrc nalazio se zajedno s Nedom na zadatku u času njene pogibije — 1. svibnja 1944. Neda je prisustvovala sastanku u jednom selu u blizini Labina na kojemu je bio prisutan velik broj omladine i stanovnika sela. Nakon što je sastanak završio Neda Knifić, Albert Petrc i još dvojica kurira krenuli su prema kotaru Pazin. Prvi cilj bila im je mala partizanska stanica u blizini Pićana. Albert se sjeća da je Neda namjeravala na području Labina ostati nekoliko dana, a zatim se prebaciti u kotar Buzet.

Prije nego što su krenuli, obaviješteni su da se Nijemci nalaze na području Učke, ali da im na putu nema nikakve zapreke. Krenuli su poslije podne. Spustili su se u dolinu Raše, prešli ravnica i zaustavili se kraj malog

drvenog mosta u namjeri da se odmore. Tu su odjednom začuli govor i primijetili kako u koloni jedan po jedan idu vojnici. Bila je to kolona Nijemaca koja se preko noći prebacila iz Učke i kretala na područje kotara Pazin, dakle, u istom pravcu kao i oni. Nijemci su ih primijetili i otvorili vatru. Neda je s drugovima puzala u rastojanju 2—3 metra prema prirodnom zaklonu udaljenom oko 150 m. Albert Petrc i drugovi dokopali su se zaklona i umakli koloni Nijemaca koji su ih zaobilazili.

Nakon što je puškaranje prestalo i kolona Nijemaca nastavila put, drug Petrc i još jedan drug vratili su se na mjesto borbe. Tu su našli Nedu i još jednog druga mrtve.¹³

Nakon oslobođenja zemlje omladina Riječke regije podigla je na mjestu pogibije Nedi Knifić spomen-ploču na kojoj su uklesane riječi:

»Na ovome mjestu probijajući se kroz neprijateljske zasjede, teško ranjena i opkoljena, ne htijući da padne u ruke neprijatelja, oduzima si hladnokrvno svoj mladi život Neda Knifić, član Oblasnog komiteta SKOJ-a za Istru.

Tvoja junačka smrt bila je i ostat će kao podstrek u borbi za konačno ostvarenje ideala kojima je tebe Partija nadahnula — izgradnji socijalizma u bratskoj zajednici SFRJ.«

Sl. 32 — Neda Knifić kao politički omladinski radnik (lijevo) s jednom drugaricom. Proljeće 1944.

BILJESKE

1 Izvod iz matične knjige rođenih str. 39 red. br. 74.

2 Izjava članova Nedine obitelji. Podatke prikupio drug Ante Baričević i iskoristio ih na II znanstvenom savjetovanju »Senj i okolica u radničkom pokretu i revoluciji«. Drugu Baričeviću ovom prilikom zahvaljujem na ustupljenim podacima.

3 Isto.

4 Rad I. okružne konferencije USAOH-a izdao Okružni odbor USAOH-a za Hrvatsko primorje, svibanj 1944.

Nekrolog o Nedi Knifić napisao Vlado Car. Vidi IHRPH Zagreb, br. 35/1019.

5 Isto.

6 Izjava Ane Štrbac, podatke prikupio drug Baričević za navedeno savjetovanje.

7 Isto.

8 Isto.

9 Isto.

10 Vidi bilješku pod br. 4.

11 Vidi bilješku pod br. 6.

12 Isto.

13 Sjećanje druga Alberta Petrc, podatke ustupio drug Baričević.